

KLAGANDE

SPF Fiskeresor AB, 556759-6597

Ombud: Alexandra Loyd, Erica Wide och Henrietta Cahn

MOTPART

Tillväxtverket

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Stockholms dom den 22 april 2021 i mål nr 5619-21,
se bilaga A

SAKEN

Återbetalning av stöd vid korttidsarbete m.m.

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

1. Kammarrätten avvisar yrkandet om nedsättning av ränta.
 2. Kammarrätten avslår överklagandet i övrigt.
-

YRKANDEN M.M.

SPF Fiskeresor AB yrkar att beslutet att kräva tillbaka utbetalat korttidsstöd ska upphävas och att ansökan om förlängt godkännande och ytterligare preliminärt stöd ska visas åter till Tillväxtverket för ny prövning. Om kammarrätten inte upphäver beslutet om återkrav yrkar bolaget att ränta på det återkrävda beloppet ska räknas från och med den 20 april 2021. Om beslutet om återkrav upphävs yrkar bolaget att Tillväxtverket ska förpliktas att betala bolagets rättegångskostnader i kammarrätten.

Bolaget, som är verksamt inom turism- och resebranschen, är ett familjeföretag där ägare och anställda är samma personer. De medel som tas ut ur bolaget går till deras försörjning. Den aktuella utdelningen var en återbetalning av ett tidigare aktieägartillskott, dvs. en återbetalning av ett lån som ägarna tidigare gjort till företaget. Eftersom 2019 ledde till ett positivt resultat bedömdes inledningsvis att pengarna skulle kunna tas ut under 2020. Bolagets ekonomi försämrades dock på ett påtagligt sätt på grund av pandemin. Från början av mars 2020 och fram till att bolaget ansökte om korttidsstöd den 8 april 2020 avbokades 9 av de 37 resor som företaget skulle anordna under 2020, vilket motsvarade intäkter på ungefär 283 000 kr. Senare under året avbokades övriga inbokade resor. Inför att bolaget skulle fatta beslut om återbetalning av aktieägartillskott rådfrågades bolagets revisor, som var av uppfattningen att bolaget kunde välja att återkalla beslutet om det senare skulle visa sig att pengarna behövdes i bolaget. Den ekonomiska situationen i bolaget förvärrades därefter och det konstaterades att återbetalningen av aktieägartillskottet inte kunde verkställas. Det fattades därför beslut på extra bolagsstämma den 15 maj 2020 att återkalla beslutet från den 16 april om återbetalning av aktieägartillskott.

Vid avstämning den 17 juni 2020 ansökte bolaget om ytterligare preliminärt stöd och förlängt godkännande. Bolagets ekonomiska situation var då ännu

mer ansträngd. Mellan den 8 april och den 17 juni 2020 avbokades 11 resor, motsvarande intäkter om 533 300 kr. Under hela 2020 nästan halverades bolagets omsättning och bolagets resultat försämrades kraftigt. Utan det sökta stödet kan bolaget behöva läggas ned.

Grunden för yrkandet om att ränta, för det fall kammarrätten inte upphäver beslutet om återkrav, ska räknas från och med den 20 april 2021, är att Tillväxtverket har orsakat en fördröjning av ärendets handläggning med 40 dagar då verket dröjde med att överlämna bolagets överklagande till förvaltningsrätten.

Om kammarrätten upphäver Tillväxtverkets beslut har bolaget i enlighet med rättspraxis rätt till ersättning för sina rättegångskostnader i kammarrätten.

Tillväxtverket anser att yrkandet att räntan ska sättas ned och yrkandet att myndigheten ska förpliktas att betala bolagets rättegångskostnader ska avvisas samt att överklagandet ska avslås i övrigt. Tillväxtverket för fram bl.a. följande.

Det är ostridigt att bolaget drabbades av ekonomiska svårigheter i mars–april 2020 och att dessa berodde på covid-19. Det som talar för att bolaget hade sådana allvarliga ekonomiska svårigheter som berättigar till stöd vid korttidsarbete är den stora nedgång i beställningar som kunde konstateras redan i mars–april. Det som talar emot bedömningen att svårigheterna var tillräckligt allvarliga är dock att bolaget fattade beslutet om återbetalning av aktieägartillskott direkt efter att bolaget fått utbetalningen från Tillväxtverket. Beloppet som utbetalades från Tillväxtverket var också i samma storleksordning som det belopp som bolaget beslutade att återbetala till ägarna. Eftersom bolaget redan hade gjort bedömningen att det fanns tillräckligt med pengar i bolaget för att återbetala aktieägartillskottet innebär en senare ändring av beslutet, när bolaget ekonomi försämrades, inte att

Tillväxtverket gör en annan bedömning. Vid en samlad bedömning har bolaget inte gjort sannolikt att bolaget hade så allvarliga ekonomiska svårigheter som krävs enligt lagen.

Frågan om nedsättning av ränta omfattas inte av det överklagade beslutet. Yrkandet ska därför avvisas. Tillväxtverket vill dock klargöra att ränta kommer att utgå först för tid efter att domen har vunnit laga kraft. Även yrkandet om ersättning för rättegångskostnader ska avvisas.

Tillväxtverket ger in en årsredovisning.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Frågan i målet

Kammarrätten ska ta ställning om bolaget genom att ha beslutat om återbetalning av aktieägartillskott till sina aktieägare har förorsakat att stöd enligt 5 a § andra stycket 1 och 3 lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete har lämnats på felaktig grund och att bolaget därför är återbetalningsskyldigt för det belopp som har betalats ut. Kammarrätten ska också pröva om bolaget har rätt till fortsatt stöd.

Kammarrätten ska också ta ställning till bolagets yrkande om nedsättning av ränta.

Ränta

Av Tillväxtverkets beslut framgår att om betalning av det återkrävda beloppet inte sker i rätt tid tillkommer ränta. Frågan om från och med vilket datum räntan ska börja beräknas har inte prövats av Tillväxtverket i det överklagade beslutet. Bolagets yrkande om att räntan ska sättas ned ska därför avvisas.

Återbetalning av utbetalt korttidsstöd

Rättslig reglering m.m.

Tillväxtverket får enligt 5 a § andra stycket lagen om stöd vid korttidsarbete lämna godkännande om stöd till en enskild arbetsgivare om

1. arbetsgivaren har fått tillfälliga och allvarliga ekonomiska svårigheter,
2. de ekonomiska svårigheterna har orsakats av något förhållande utom arbetsgivarens kontroll,
3. de ekonomiska svårigheterna inte rimligen hade kunnat förutses eller undvikas, och
4. arbetsgivaren har använt sig av andra tillgängliga åtgärder för att minska kostnaden för arbetskraft.

Tidsperioden för stöd kan förlängas om de ekonomiska svårigheterna kvarstår (7 a § samma lag).

Av 31 § framgår att en arbetsgivare som genom att lämna oriktiga uppgifter eller på något annat sätt har förorsakat att stöd lämnats på felaktig grund eller med ett för högt belopp, är återbetalningsskyldig för det som har betalats ut för mycket. Om stöd i annat fall lämnats på felaktig grund eller med ett för högt belopp, ska stödet betalas tillbaka endast om arbetsgivaren har insett eller skäligen borde ha insett felet.

Av förarbetena till lagen om stöd vid korttidsarbete (prop. 2019/20:132 s. 52–55) framgår att det är den arbetsgivare som ansöker om stöd som ska göra sannolikt att villkoren för stöd är uppfyllda genom att ge in en utförlig och väl underbyggd ansökan. De ekonomiska svårigheter som har uppstått ska inte ha kunnat förutses eller undvikas. Bedömningen av behovet av arbetstidsförkortning ska göras vid en helhetsbedömning utifrån förhållandena i det enskilda fallet.

Av senare förarbetsuttalanden (prop. 2019/20:166 s. 54–56 och bet. 2019/20:FiU51 s. 22, rskr 2019/20:199) framgår bl.a. att arbetsgivaren förutsätts agera i enlighet med lagens syfte och att det inte kan anses försvarligt att arbetsgivare som mottar stöd från det allmänna vid korttidsarbete samtidigt genomför aktieutdelningar och andra liknande utbetalningar. Lagrådet uttalade att om ett företag trots coronakrisen gör en utbetalning till sina delägare är det en tydlig indikation på att företaget självt inte har ansett sig ha allvarliga ekonomiska svårigheter. Det kan då motivera att stöd vägras enligt 5 a § andra stycket 1. Har företaget orsakat eller bidragit till de ekonomiska svårigheterna genom att förbruka tillgängligt kapital genom utdelning, kan det motivera att stöd vägras enligt 5 a § andra stycket 2. Om ett företag har använt sin ekonomiska buffert för utdelning i stället för att trygga den egna verksamheten kan det utgöra hinder för stöd enligt 5 a § andra stycket 3. Regeringen delade Lagrådets bedömning att den redan då gällande regleringen gav möjlighet att beakta olika former av värdeöverföringar, t.ex. vinstutdelningar och att sådana kunde motivera att stöd enligt 5 a § andra stycket 1–3 vägrades.

Kammarrättens bedömning

Av utredningen framgår att bolaget ansökte om stöd vid korttidsarbete hos Tillväxtverket den 8 april 2020. På årsstämma den 16 april 2020 beslutade bolaget att ett tidigare aktieägartillskott på 68 900 kr skulle återbetalas till aktieägarna. Den 15 maj 2020 beslutades vid en extra bolagsstämma att ingen utbetalning av aktieägartillskott skulle göras.

Om ett företag gör en utbetalning till sina ägare ska detta särskilt beaktas vid bedömningen av om förutsättningarna för stöd vid korttidsarbete är uppfyllda. En sådan utbetalning är en tydlig indikation på att företaget inte ansåg sig ha allvarliga ekonomiska svårigheter när beslutet om utbetalning fattades. Kammarrätten anser att redan ett beslut om utdelning eller annan värdeöverföring leder till samma slutsats. En beslutad utbetalning behöver

enligt kammarrättens mening dock inte alltid innebära att allvarliga ekonomiska svårigheter inte har funnits för den aktuella stödperioden. En bedömning måste göras i varje enskilt fall av om förutsättningarna för stöd är uppfyllda.

Bolaget hade bevisbördan för att förutsättningarna för stöd var uppfyllda när bolaget ansökte om korttidsstöd. När det gäller återkrav av ersättning är det Tillväxtverket som har bevisbördan för att bolaget har förorsakat att stöd lämnats på felaktig grund. Tillväxtverket har lämnat uppgifter som visar att bolaget har beslutat om utbetalning till aktieägarna under pågående stödperiod. Det bör då ankomma på bolaget att göra sannolikt att bolaget trots beslutet har haft rätt till korttidsstöd.

Bolaget har fört fram att bolaget förlorade kunder under mars och april 2020 och därför hamnade i ekonomiska svårigheter. Kammarrätten ifrågasätter inte dessa uppgifter men anser att den omständigheten att bolaget har beslutat om återbetalning av aktieägartillskott till ägarna under pågående stödperiod talar för att bolaget vid tidpunkten för beslutet inte ansåg sig ha sådana allvarliga ekonomiska svårigheter som krävs för rätt till stöd. Vidare har bolaget genom transaktionen använt sig av delar av sin ekonomiska buffert i stället för att trygga den egna verksamheten. Förutsättningarna för att få korttidsstöd har därmed inte varit uppfyllda.

Bolaget har därmed förorsakat att stöd har lämnats på felaktig grund och bolaget är därför återbetalningsskyldigt för det korttidsstöd som har betalats ut. Bolaget har därför inte heller rätt till fortsatt stöd. Överklagandet ska avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Christian Groth
lagman
ordförande

Susanne Ericson
kammarrättsråd

Johanna Sköld
tf. assessor
referent (skiljaktig
mening, se nedan)

Anders Nolkrantz
föredragande jurist

Skiljaktig mening

Johanna Sköld har skiljaktig mening och för fram följande.

Det är i målet ostridigt att Tillväxtverket har bevisbördan i fråga om återkrav. Tillväxtverket ska därmed visa att SPF Fiskeresor AB inte uppfyllde förutsättningarna för att beviljas stöd vid korttidsarbete samt att bolaget har förorsakat att stödet lämnats på felaktig grund. Det framgår inte tydligt av praxis vilket beviskrav som ställs på en myndighet i mål om återkrav. Beviskravet måste av rättssäkerhetsskäl enligt min mening ställas högre än i motsvarande ansökningsmål, vilket innebär att det i detta fall måste vara högre än sannolikt. Det kan dock i vissa fall finnas skäl att sänka beviskravet för myndigheten, exempelvis när myndigheten skulle ha betydande svårigheter att få fram underlag för sitt beslut (HFD 2021 not. 1). Om Tillväxtverket når upp till beviskravet och i tillräcklig mån visar att bolaget har förorsakat att stöd lämnats på felaktig grund ankommer det i sin tur på bolaget att lägga fram motbevisning för att visa att det ändå inte föreligger skäl att återkräva stödet.

Tillväxtverket har anfört att verket beaktar utdelningar som beslutats under de två månader som föregår stödperioden, vilket är i linje med bl.a. reglerna för omställningsstöd och senare lagstiftning avseende stöd vid korttidsarbete. Den senare lagstiftningen innehåller ett strikt förbud mot utdelning men den gäller för stödperioder från och med december 2020 och kan enligt min mening inte tillämpas retroaktivt. Det finns inte heller stöd i förarbetena för att lagändringen endast skulle utgöra ett förtydligande av förutsättningar som redan tidigare gällt. Under de i målet aktuella perioderna måste istället en helhetsbedömning av bolagets ekonomiska situation göras, och i den bedömningen ska en vinstutdelning till aktieägare särskilt beaktas.

Ett beslut om utdelning är en tydlig indikation på att bolaget inte självt har ansett sig ha allvarliga svårigheter vid tidpunkten för beslutet.

Tillväxtverket har visat att SPF Fiskeresor AB har beslutat om utdelning under pågående stödperiod. Även om ytterligare utredning från Tillväxtverket hade varit önskvärt anser jag att verket i tillräcklig mån har visat att bolaget inte har haft rätt till stöd. Det ankommer därför på bolaget att visa att det ändå har haft rätt till stöd.

Bolaget har lämnat in underlag som visar att ett större antal resor avbokades under våren 2020 och att alla årets resor till slut ombokades eller avbokades. Det framgår av balansräkning för år 2020 att bolaget sammantaget har gjort förluster. Även om utdelningsbeslutet indikerar att bolaget inte ansåg sig ha allvarliga ekonomiska svårigheter anser jag att det underlag som getts in och de förklaringar som lämnats vid en sammantagen bedömning ger stöd för att de ekonomiska svårigheter bolaget hade ändå var allvarliga. Frågan är då om svårigheterna hade kunnat undvikas. Redan beslutet om utdelning utgör en värdeöverföring, men utbetalningen har inte verkställts och beslutet har därefter återkallats. Bolaget har därmed inte i praktiken använt den ekonomiska bufferten för utdelning istället för att trygga den egna verksamheten. Mot denna bakgrund anser jag att det underlag bolaget har

gett in är tillräckligt för att motbevisa Tillväxtverkets i sin tur mycket kortfattade utredning.

När det kommer till frågan om förlängt godkännande och ytterligare preliminärt stöd anser jag att varken Tillväxtverket eller förvaltningsrätten har gjort en sådan individuell bedömning av om bolaget uppfyller förutsättningarna för stöd som har krävts. För att kunna göra en individuell bedömning behövs även tillräckligt underlag för prövningen. Eventuell ytterligare utredning samt en ny prövning av om förutsättningarna för godkännande för stöd i 5 a § lagen om stöd vid korttidsarbete är uppfyllda bör i enlighet med instansordningsprincipen göras av Tillväxtverket som första instans.

Jag anser därmed att förvaltningsrättens dom och Tillväxtverkets beslut ska upphävas och att målet ska visas åter till Tillväxtverket för ny handläggning i de delar det rör förlängt godkännande och ytterligare preliminärt stöd. Överröstad i denna del är jag ense med majoriteten i fråga om yrkandet om ränta.